

Тема «Сполучені Штати Америки після Другої світової війни»

Прапор і герб Сполучених Штатів Америки

Пам'ятаєте: ми з вами детально знайомилися з подіями, які відбувалися у США після завершення Першої світової війни? Пригадайте, що сприяло колосальному збагаченню цієї країни і перетворенню її на наймогутнішу і найбагатшу країну світу! В першу чергу – продаж зброї та інших товарів країнам Антанти у 1914-1918 роках.

Ви пам'ятаєте також, що після закінчення Першої світової війни 60% світових запасів золота було зосереджено у США.

Сподіваюся, що не забули ви також про десять років справжнього процвітання, яке припало на 1920-1929 роки, і яке історики назвали «PROSPERITY». Згадайте про дешеві кредити, про автомобілі FORD T, якими володів кожен п'ятий американець і про масову спекуляцію акціями, яка привела до «чорного четверга» 24 жовтня 1929 року, тобто до початку Великої депресії. Думаю, ви не забули що величезна заслуга у подоланні цієї страшної економічної кризи належала Франкліну Делано Рузвельту, який став 32-м президентом США саме в розпал Великої депресії. Згадайте «Новий курс» Рузвельта, з допомогою якого Америка

повільно, але впевнено вийшла з кризи 1929-1933 років! Ну, про скасування «сухого закону» і банди гангстерів ви точно пам'ятаєте!

Отже, підсумовуючи сказане: 1914-1918 рр. – Перша світова війна, у яку Сполучені Штати вступили лише у 1917 р., стала для них джерелом збагачення. На відміну від інших країн-учасниць США на цій війні заробили величезні капітали і зуміли ефективно їх використати для зростання економіки і життєвого рівня населення. Все це ви вчили і знаєте! Знаєте також, що США були активним учасником Другої світової війни 1939-1945 років. Вони не тільки вели бойові дії з Японією в Тихому океані, але й допомагали своїм союзникам в Європі воювати з Гітлером (пригадайте «ленд-ліз»!). А в червні 1944 року прислали свої війська в Європу, щоб швидше розгромити гітлерівську Німеччину.

Сьогодні ми продовжимо знайомство з цією могутньою державою.

ПЛАН

1. Економічний і політичний розвиток США після закінчення Другої світової війни.
2. Сполучені Штати Америки у 60-80-х роках XX ст..
3. США наприкінці XX – початку XXI століття.

1. Економічний і політичний розвиток США після закінчення Другої світової війни.

На відміну від інших західних держав США не лише не зазнали в другій світовій війні тяжких втрат, але, навпаки, отримали величезні вигоди. США досягли грандіозної економічної і воєнної могутності. США зайняли домінуючі позиції у світовому капіталістичному господарстві і домоглися безумовних переваг над основними конкурентами.

З 1944 р. американський долар замінив англійський фунт у ролі міжнародної валюти. США виготовляли половину світової промислової продукції, зосередили в себе 73 % світового золотого запасу. (Після Першої світової війни було 60%). Збройні сили США були найчисельнішими (понад 12 млн осіб), 114 авіаносців, приблизно 3 тис. важких бомбардувальників. Влітку 1945 р. після успішного випробування атомного заряду США стали першою в світі ядерною державою.

Після смерті 12 квітня 1945 р. Франкліна Рузвельта, який 12 років був президентом США, вирішення усіх проблем лягло на віце-президента *Гаррі Трумена*. У внутрішній політиці адміністрація Трумена значною мірою продовжувала традиції "нового курсу" Рузвельта.

У 1947 р. США почали скорочувати армію. До мирного життя повернулося 10,5 млн. солдат. Їм усім потрібна була перш за все робота. Тому конгрес прийняв закон, що отримав назву Солдатського білля про права і який надавав демобілізованим пільги у сфері освіти, в отриманні кредитів на будівництво житла і відкриття свого бізнесу. Значна увага приділялася переведенню військової промисловості на мирне виробництво.

У 1952 р. Гаррі Трумена на посту Президента США змінює Дуайт Ейзенхауер.

Дуайт Ейзенхауер

Саме в період його президентства у США розгортається так звана політика «маккартизму», ініціатором якої став сенатор Джозеф Маккарті. Ця політика полягала в нещадній боротьбі з комуністами і радянськими шпигунами в США. Було заарештовано 140 активних членів Комуністичної партії США, понад 100 профспілкових діячів, почалося переслідування ліберально настроєних професорів, журналістів, акторів, наукових працівників. Слід визнати, що багато в чому Маккарті мав рацію, адже за роки війни до найвищих органів влади і в секретні лабораторії США проникло багато радянських шпигунів. Багато істориків переконані, наприклад, що секрет атомної бомби був викрадений в США радянськими агентами.

Політика «макартизму» тривала в Сполучених штатах недовго – всього два роки. У 1954 р. сенатор Маккарті був підданий нищівній критиці з боку політиків і журналістів та подав у відставку. *(Тим, хто любить читати, раджу роман Дугласа Кеннеді «В погоне за счастъем», де надзвичайно яскраво та емоційно зображена проблема «маккартизму» та її трагічні наслідки. http://loveread.ec/view_global.php?id=16578)*

Чверть століття або 25 років між 1948 і 1973 роками увійшли в історію США як повоєнне процвітання або **the quarter century of Golden Age**. За цей час помітно зріс рівень життя населення (звичними стали телевізори, холодильники, кондиціонери). Виробництво бурхливо розвивалось, Америка процвітала, а разом з нею і американський середній клас.

За ці 25 років середній дохід на душу населення зріс вдвічі.

1959 р. були започатковані серйозні зміни в політиці США щодо Радянського Союзу. Вперше в історії США відвідав з офіційним візитом радянський керівник М. С. Хрущов.

2. Сполучені Штати у 60-80-х роках

У 1960 р. на президентських виборах перемогу здобув сенатор-демократ Джон Кеннеді. Його перемога привела до активізації реформаторської діяльності, названої програмою "нових рубежів". Це була програма стимулювання економічного зростання за рахунок значних капіталовкладень у науково-технічний прогрес, освіти, в підвищення кваліфікації робочої сили, зростання рівня зайнятості населення. Підвищення економічного, наукового, технологічного потенціалу країни, зростання добробуту населення повинні були вивести США на "нові рубежі" як лідера вільного світу. Кеннеді запропонував космічну програму "Аполлон", метою якої було висадження американців на Місяць; ця мета була досягнута в 1969 р.

Джон Кеннеді

У зовнішній політиці Кеннеді виявив готовність йти на компроміси з Радянським Союзом, що було сприйнято М. Хрущовим як слабкість. Це призвело до гострого американсько-радянського протистояння на Кубі в 1962 р. або так званої карибської кризи. Світ тоді буквально стояв на порозі Третьої світової війни і лише зважена політика Кеннеді дозволила уникнути воєнного зіткнення.

22 листопада 1963 р. Кеннеді під час візиту в м. Даллас (штат Техас) було вбито. Існує багато версій цього вбивства, але до сьогодні воно так і лишається нерозкритим.

Віце-президент Ліндон Джонсон приступив до виконання обов'язків президента. Джонсон поставив завдання побудувати "велике суспільство".

Головним у цьому була програма "боротьби з бідністю". Були здійснені заходи з професійної підготовки молоді, яка не мала змоги вчитися чи працювати, професійної перепідготовки дорослих безробітних. Велика увага приділялася заходам боротьби із злиденністю у сільських районах. Близько 40% федерального бюджету було виділено на соціальні проблеми.

В 60-ті роки небаченого розмаху досяг рух за расову рівноправність. Пік боротьби афроамериканців за громадянські права припав на 1960-і роки. Хоча рух, очолюваний **Мартіном Лютером Кінгом**, сповідував ненасильницькі методи боротьби, у молодіжному середовищі лунали заклики до більш рішучих дій. У квітні 1963 р. школярі й студенти афроамериканського походження організували «хрестовий похід дітей» на Вашингтон». Понад 200 тис. демонстрантів зібралися перед Меморіалом Лінкольна, де М. Л. Кінг виголосив свою знамениту промову **«Я мрію» - I have a dream**.

«Я мрію, що колись на червоних пагорбах Джорджії нащадки рабів зможуть сісти за один стіл з нащадками рабовласників. I have a dream that one day on the red hills of Georgia the sons of former slaves and the sons of former slave owners will be able to sit down together at the table of brotherhood.

Я мрію, що колись штат Міссісіпі... перетвориться на оазу свободи й справедливості... I have a dream that one day even the state of Mississippi ... will be transformed into an oasis of freedom and justice.

Я мрію, що колись в Алабамі, штаті жорстоких расистів... темношкірі хлопці й дівчата візьмуться за руки з білими хлопцями й дівчатами, як брати й сестри. Я мрію». I have a dream that one day down in Alabama, with its vicious racists... little black boys and black girls will be able to join hands with little white boys and white girls as sisters and brothers.

Мартін Лютер Кінг виголошує свою знамениту промову.

Саме завдяки Мартіну Лютеру Кінгу чорношкірі громадяни Америки мають рівні права в білими, а за расове приниження передбачена кримінальна відповідальність. *Такий стан речей у США існує всього 60 років. До середини 60-х років XX століття чорношкірі не мали права користуватися громадським транспортом, у якому їхали білі, відвідувати ресторани, кінотеатри, школи, університети, де розважалися або навчалися білі американці.*

Перейшовши за посиланням, ви можете подивитись цей історичний виступ Кінга. Зверніть увагу на кількість учасників мітингу!

<https://www.youtube.com/watch?v=vP4iY1TtS3s>

У 1964 р. Сполучені Штати Америки починають війну у В'єтнамі. Ця війна тривала довгих 8 років – до 1972 року. За цей час загальні втрати американської армії склали 214 351 чол. З них – 61 тис. загинули.

Ця жорстока безглузда війна викликала антивоєнні протести в Сполучених Штатах. Тому в жовтні 1972 р. американці вивели своїх солдат з В'єтнаму і припинили війну. Характерною особливістю цієї війни стало масове використання бойових вертольотів. Це пояснюється тим, що бойові дії велися переважно у джунглях В'єтнаму.

Обстановка в країні була надзвичайно напруженою. Було здійснено кілька політичних вбивств. 1968 р. були вбиті лідер руху проти расової

дискримінації Мартін Лютер Кінг та рідний брат Джона Кеннеді сенатор Роберт Кеннеді.

У травні 1972 р. в Москву прибув американський президент Річард Ніксон. Це був перший Президент США, який відвідав Москву. Як відомо, Франклін Рузвельт у 1945 р. відвідав Радянський Союз, але в Москві не був, а був в Криму на Ялтинській конференції «великої трійки».

1976 р. на президентських виборах перемогу здобув демократ Джиммі Картер. Характерною рисою діяльності Картера стала політика захисту прав людини у світі. Незважаючи на продовження діалогу між США і СРСР, відносини між ними погіршувалися; особливого загострення вони набули після того, як у грудні 1979 р. Москва направила в Афганістан свої збройні сили. Вашингтон згорнув двосторонні відносини, бойкотував Олімпійські ігри в Москві влітку 1980 р.

На чергових президентських виборах восени 1980 р. президентом США стає Рональд Рейган.

Рональд Рейган

Внутрішня політика адміністрації Рейгана будувалася на переконанні, що нація буде процвітати, коли приватний сектор економіки буде звільнений від надмірного державного контролю й втручання. Збільшення витрат

американців на споживання, заощадження та інвестиції Рейган намагався досягти шляхом значного скорочення податків на прибуток. Одночасно суттєво зменшувалися соціальні витрати, вводилися нові пільги для підприємців. Спочатку безробіття зросло майже вдвоє, але інфляція була зупинена, а з 1983 р. розпочалося економічне піднесення країни; з 1982 р. до 1987 р. в американській економіці було створено 13 млн. нових робітничих місць. Одночасно адміністрація здійснила найбільшу для мирного часу програму переозброєння. Всі ці заходи отримали назву «рейганоміка».

З 1980 р. до 1986 р. військовий бюджет США зріс на 50%. У 1986 р. розпочалася робота над створенням протиракетної оборони США з елементами космічного базування ("Стратегічна оборонна ініціатива" - СОІ). Антикомуністична риторика в дусі 50-х років супроводжувалася загостренням протистояння з СРСР у різних регіонах світу. Рейган назвав Радянський Союз «імперією зла». *Проте Рейган виявився достатньо гнучким політиком, щоб сісти за стіл переговорів з радянським лідером Михайлом Горбачовим у 1985 р. і відкрити нову сторінку в американсько-радянських стосунках, що врешті-решт привело до завершення "холодної війни".* Президентський пост Роналд Рейган займав 8 років, тобто 2 терміни.

3. США наприкінці ХХ – початку ХХІ століття

У 1992 році президентом США був обраний представник Демократичної партії, губернатор штату Арканзас Вільям (Білл) Клінтон. Через чотири роки він був переобраний на наступний термін. Економічна програма Клінтона будувалася на зменшенні урядових витрат, збільшенні податків на прибутки заможних людей за збереження рівня податків на середній клас. Економіка США в другій половині 90-х років переживала піднесення. Адміністрація Клінтона створила понад 14 млн нових робочих місць,

досягла найнижчого за останню чверть XX ст. рівня безробіття та найнижчих темпів інфляції, сприяла збільшенню споживчого попиту американців.

Білл Клінтон

Пріоритетне значення у зовнішній політиці надається збереженню лідерства США у світі, НАТО як гаранта європейської безпеки. Америка все ще радикально не скоротила свій військовий бюджет і утримує власні військові бази в різних регіонах Європи та Азії, пояснюючи це боротьбою з тероризмом. 1994 р. Клінтон виступив ініціатором програми "Партнерство заради миру", що пропонує співробітництво, а в майбутньому членство в НАТО колишнім країнам "соціалістичної співдружності", насамперед Польщі, Угорщині, Чехії. Це викликало ускладнення у відносинах США і Росії, яка рішуче виступила проти розширення НАТО на Схід.

На президентських виборах у листопаді 2000 р. перемогу здобула Республіканська партія. 43-м президентом США став Джордж Буш-молодший.

Адміністрація Дж. Буша-молодшого сприяла вступу до НАТО держав Центрально-Східної Європи, зокрема в березні 1999 р. Польщі, Угорщини, Чехії. Важливе місце в зовнішній політиці США посіла боротьба з міжнародним тероризмом, особливо після терористичних атак хмарочосів Нью-Йорка 11 вересня 2001 р. США створили широку антитерористичну

коаліцію, яка в жовтні 2001 р. розпочала бойові дії проти ісламського уряду Талібану в Афганістані, який надав притулок міжнародній терористичній організації "Аль-Каїда".

У березні 2003 р. США розпочали війну проти режиму Саддама Хусейна в Іраку.

В листопаді 2008 р. США змушені були укласти угоду про виведення американських військ (близько 150 тис. солдат) із Іраку.

На президентських виборах 4 листопада 2008 р. переміг кандидат від Демократичної партії 47-річний Барак Хусейн Обама. Він став 44-м президентом США і **першим американським президентом з темним кольором шкіри.** Барак Обама запропонував програму змін, яка сподобалася більшості американців. Президентський пост Обама займав два терміни, тобто до 2016 року.

У 2016 році 45-м Президентом США став 70-річний Доналд Трамп. Мільярдер, власник однієї з найбільших у США будівельних компаній, теле- і кіно продюсер. Він став найстарішим за віком при вступі на посаду президентом США за всю історію цієї країни.

Доналд Трамп

Журнал «The Economist», аналізуючи політичну позицію Трампа, дійшов до висновку, що Трамп є насамперед демагогом і популістом. Незважаючи на це,

він користується підтримкою майже 50% американців і знову висунув свою кандидатуру на президентські вибори, які відбудуться в листопаді 2020 року.

На виборах у 2020 р. Трамп програв демократу **Джо Байдену**, який став **46-м президентом Сполучених Штатів Америки**.

У листопаді 2024 р. на президентських виборах знову переміг **Дональд Трамп**.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

- ✓ Уважно прочитайте і законспектуйте лекцію
- ✓ Порівняйте становище США після Першої і після Другої світової війни.
В чому схожість і в чому різниця?
- ✓ На який період припадає так звана золота чверть століття – the quarter century of Golden Age?
- ✓ Хто такий Мартін Лютер Кінг? Як називається його знаменита промова?

- ✓ Як давно чорношкіре населення США має рівні права з білими?
- ✓ Що таке «Карибська криза»?
- ✓ Коли і де вбили Джона Кеннеді? Чи вдалося розкрити це вбивство?
- ✓ Який американський президент першим відвідав Москву?
- ✓ Хто з американських президентів став найстаршим за віком при вступі на цей пост?
- ✓ Коли у США відбудуться чергові президентські вибори?

Фільми про війну у В'єтнамі:

- **Рятівний світанок (Rescue Dawn)** – режисер Вернер Херцог
- **Взвод (Platoon)** – режисер Олівер Стоун
- **Народжений четвертого липня (Born on the fourth of July)** – режисер Олівер Стоун, в головній ролі – **Том Круз.**